

MŪSU PASTOGĖ

Eina nuo 1949

Australian Lithuanian Weekly

Post Print Approved PP 255003/01774

Kaina – Price \$1.50

2005.04.13 Nr. 14 (2933)

Pasikeitimas "Dainos Sambūrio" chore

Nuotraukoje iš kairės: Birutė Prašmutaitė, Gražina Pranauskienė, Danutė Lynikienė, Zita Prašmutaitė ir Rita Mačiulaitienė Melbourne Lietuvių Namuose.

Apie pasikeitimus Melbourne "Dainos Sambūrio" chore skaitykite "M.P." psl. 3.

Vincas Bakaitis

Lietuvos įvykių apžvalga

A. Valionis išvyko į Maskvą

(ELTA). Užsienio reikalų ministras Antanas Valionis balandžio 8 d. išvyko į Maskvą, kur ketina susitikti su

Rusijos Federacijos diplomatijos vadovu Sergej Lavrov. Jie ketina aptarti prekių tranzitą į Klaipėdą, ekonominę bendradarbiavimą su Kaliningrado sritimi, saugumo politikos problemas, NATO ir Rusijos santykius. Per susitikimą taip pat numatoma aptarti pasirengimą balandžio pabaigoje Vilniuje vyksiančiam NATO ir Rusijos užsienio reikalų ministrų susitikimui.

A. Valionio vizitas į Maskvą vyksta likus mėnesiui iki pergalės prieš nacistinę Vokietiją Antrajame pasauliniame kare 60-mečio minėjimo. Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus nusprendė atsisakyti Rusijos vadovo Vladimiro Putino kvietimo atvykti į šias iškilmes.

Be to, ministras gali tekti kalbėtis ir apie Rusijos ambasadorių Boris Cepov'ą, kuris pastaruoju metu pagarsėjo akibrokštais prieš Lietuvos visuomenę, politikus ir žiniasklaidą.

Rusijos Federacijos ambasadorius dienraščiui "Respublika" pareiškė susidariusį įspūdį, jog Lietuva – ne šalis, o skandalų mėgėjų sambūris, kur visi drabstosi purvais ir dėl to jaučiasi laimingi.

Užsienio reikalų ministerijos sekretorius Albinas Januška, komentuodamas šias ambasadoriaus mintis, pareiškė neįsivaizduojant, kaip diplomatas galės toliau dirbti mūsų šalyje. "Neįsivaizduoju, kaip jis, kaip ambasadorius galės toliau

dirbti Lietuvoje", - Eltai teigė pareigūnas.

Seimo nariai paragino neeskaluoti šio konflikto, nors parlamento Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Justinas Karosas ir pripažino, kad Lietuvos ir Rusijos santykiuose prasidėjo diplomatinio bendravimo pauzė.

Dienraštis "Lietuvos rytas", remdamasis šaltiniais Rusijos užsienio reikalų ministerijoje, pranešė, esą pastarojo meto B. Cepov'o elgesys suerzino net Rusijos diplomatijos vadovą S. Lavrovą. Dienraščio teigimu, ambasadoriaus atšaukimas esąs faktiškai išspręstas, tačiau Maskva bandys išlikti ori ir jį atšauks anksčiausiai tik po kelių mėnesių.

Baltijos tyrimai: Ar Lietuvos gyventojai žino valstybės vadovus

(ELTA). Į tyrimų kompanijos "Baltijos tyrimai" klausimą "Ar Jūs žinote, kas šiuo metu yra Lietuvos Prezidentas" iš 1017 apklaustųjų tik 4 respondentai nežinojo, kad šalies Prezidentas dabar yra Valdas Adamkus. Vienas asmuo teigė, kad dabar Lietuvos Prezidentas yra Algirdas Brazauskas. Trys žmonės nurodė, kad nežino dabartinio Prezidento.

Apklausa parodė, kad Prezidento Valdo Adamkaus žinomumo lygis yra labai aukštas – 99.6% respondentų patys nurodė šią pavardę.

Artūrą Paulauską Seimo Pirmininku patys įvardino devyni iš dešimties apklaustųjų – 87.5%, o dešimtadalis – 9.5% – atsakė, kad nežino, kas dabar vadovauja Seimui. Nežinodami Seimo Pirmininko pavardės jie minėjo Algirdą Brazauską – 2%, Česlovą Juršėną – 0.4%, Viktor Us-paskich'ą ir Rolandą Paksą – 0.2%, Andrių Kubilių ir Artūrą Zuoką – 0.1%.

Devyni iš dešimties (90.5%) apklaustųjų Nukelta į 2 psl.

Paskutinė Popiežiaus knyga – ir lietuviškai

Balandžio 6 d. išspaustuvę atiduota per savaitę į lietuvių kalbą išversta paskutinioji Popiežiaus Jono Pauliaus II knyga "Atmintis ir tapatybė. Pokalbiai tūkstantmečio sandūroje". Planuojama, kad ji pasirodys laidotuvių dieną – balandžio 8 d.

Labiausiai vertėją nustebino naujas Popiežiaus požiūris į Lietuvos ir Lenkijos istoriją. "Šioje knygoje skaitytojai ras Jono Pauliaus II minčių apie Lietuvos-Lenkijos istoriją, šiose šalyse augusią demokratinę tradiciją", - teigė knygos vertėjas Juozas Ruzgys.

Ši knyga nebuvo specialiai rašoma. Ji

gimė iš Popiežiaus ir jo draugų, lenkų filosofų Juzef Tischner ir Krzysztof Michalski susitikimo 1993 m.

Knygoje pristatomos kai kurios Popiežiaus patirtys ir apmąstymai, subrandinti slegiant įvairioms blogio formoms, tačiau niekuomet iš akių neišleidžiant gėrio perspektyvos ir tikint jo pergale.

Penktadienį, Popiežiaus laidotuvių dieną, Romą pasiekė autobusai su trečiadienį išvykusiais 50 Lietuvos tikinčiųjų. Už kelionę maldininkai sumokėjo po 260 litų, taip pat įsigijo 15 litų kainuojantį draudimą. Maldininkai vežėsi ir savo maistą.

Apie liet. žurnalistų įspūdžius iš miniomis perpildyto Vatikano skaitykite "M.P." psl. 6.

Popiežiaus Jono Pauliaus II netekties proga, ALB Krašto Valdyba pasiuntė užuojautos laiškus:

1. Australijos Apaštaliniam Nuncijui (Apostolic Nuncio in Australia), Arkivyskupui Ambrose de Puli – ACT.
2. Australijos ir Naujosios Zelandijos Lenkų Bendruomenės Tarybai – Polish Community Council of Australia and New Zealand – QLD

Kuomi susirūpinę lietuviai?

(BNS). Svarbiausios problemos Lietuvoje yra nusikalstamumas ir nedarbas, rodo Europos Komisijos užsakymu Lietuvoje ir visose Europos Sąjungos valstybėse atlikta "Eurobarometro" apklausa. Anot tyrimo, Lietuvoje 50% respondentų kaip svarbiausią problemą nurodo nusikalstamumą, 45% – nedarbą, po 27% apklaustųjų – ekonominę padėtį bei kylančias kainas ir infliaciją.

Tyrimo duomenimis, "Eurobarometro" respondentai kitose ES šalyse, kaip ir Lietuvoje, nurodė tas pačias tris pagrindines problemas, tik nedarbas Europoje atsiduria pirmojoje vietoje (46%), ekonominė padėtis – antrojoje (27%), o nusikalstamumas – trečiojoje (24%).

Tyrėjų nuomone, paradoksalu, kad Lietuvos respondentai kaip vieną svarbiausių problemų nurodo kylančias kainas ir infliaciją, nors ne vienus pastaruosius metus Lietuvoje buvo fiksuojamas atvirkštinis procesas – defliacija – arba labai nežymi infliacija.

Anot "Eurobarometro", kitų ES šalių gyventojai yra gerokai labiau susirūpinę dėl terorizmo – net 16% jų įvardijo tai kaip

svarbią problemą, o Lietuvoje ją paminėjo tik 3% apklaustųjų.

Mažiausiai problemų respondentai sieja su aplinkos apsauga (Lietuvoje – 1%, ES – 3%), gynyba ir užsienio politika (Lietuvoje – 0%, ES – 2%) ir viešojo transportu (Lietuvoje – 0%, ES – 2%).

Palyginti su 2004 metų pavasarį, prieš Lietuvai įstojant į ES atlikta apklausa, sumažėjo nedarbo problemos svarba (nuo 52 iki 45%). Tai, matyt, taip pat susiję su Lietuvos naryste ES ir atsiradusiomis naujomis įsidarbinimo galimybėmis. Tačiau nusikalstamumo problemos svarba išaugo nuo 35 iki 50%.

Griežto ir vienareikšmio paaiškinimo šiam faktui nėra, bet tai gali būti susiję su politinės korupcijos skandalais Lietuvoje ir dideliu žiniasklaidos dėmesiu šioms reiškinims.

Anot tyrimo, vyresnio amžiaus žmonės daugiau susirūpinę pensijomis, jaunimas – švietimo sistema.

Mažų ir vidutinių miestų gyventojams gerokai svarbesnė yra nedarbo problema (56%), o didžiuosiuose miestuose dėl nedarbo nerimauja tik 38% respondentų.

Naujas kultūros leidinys

Ryškiausius Lietuvos kultūros reiškinius užsienio auditorijai pristatys leidinys "Lithuanian Culture Express" (Lietuvos kultūros ekspresas). Pirmąjį leidinio anglų kalba numerį išleido Lietuvos institutas, planuojantis jį leisti dukart per metus.

Naujuoju leidiniu užsienio skaitytojams siekiama atspindėti svarbiausius moderniosios Lietuvos kultūros reiškinius, populiariai pristatyti įvairių kartų ir meno sričių – muzikos, teatro, literatūros, vizualaus meno – kūrėjus. Žurnalas bus platinamas per Lietuvos atstovybes užsienyje ir meno institucijas Lietuvoje. Ateityje žadama šį leidinį pristatyti ir interneto erdvėje, leisti žurnalą ne tik anglų,

bet ir kitomis populiariomis kalbomis.

Siekdamas populiarinti jaunuosius lietuvių menininkus ir jų kūrybą, Lietuvos institutas pristato ir naują svetainę internete adresu: www.youngartists.lt

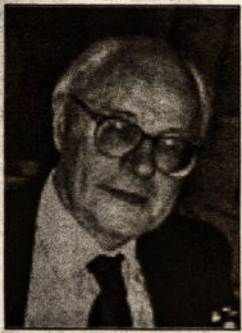
Svetainė sukurta Kultūros ministerijos pavedimu, vykdant valstybės paramos jauniems menininkams programą, skirtą padėti jauniems menininkams integruotis į Lietuvos kultūrinį gyvenimą ir tapti aktyviais meno kūrėjais.

Svetainėje pateikiama informacija apie 16-35 metų amžiaus profesionalius menininkus, kuriančius dailės, teatro, kino, šokio, muzikos, literatūros ir fotografijos srityse.

LGITIC

Vytautas
Patašius

Trumpai iš visur

◆ Irake tebesitęsia kasdieniniai sukilėlių puolimai prieš amerikiečių karius, jų sąjungininkus bei Irako policininkus, karius ir valstybės tarnautojus. Balandžio 5 d. ginkluoti vyriškai Bagdado

gatvėje pagrobė Irako tankų divizijos vadą brigados generolą Jalal Mohammad Saleh, ištraukdami jį iš jo automobilio.

◆ Balandžio 6 d. Irako parlamentas išrinko naują valstybės prezidentą, 72 metų amžiaus buvusį kurdų sukilėlių kovotoją Jalal Talabani. Tai pirmas atvejis istorijoje, kad arabų valstybės prezidentu išrinkamas ne arabas. Prezidento pavaduotojais išrinkti šiitai Adel Abdel Mahdi bei sunitas Ghazi Yawar, pastarasis iki šiol buvęs prezidentu laikinojoje Irako vyriausybėje.

◆ Balandžio 7 d. naujuoju Irako ministru pirmininku parlamentas paskyrė šiitą Ibrahim Jaafari. Dabartinis laikinosios vyriausybės min. pirmininkas Iyad Allawi atsistatydino, bet jis laikinai eis pareigas dar kokias dvi savaites, iki nebus pilnai suformuota naujoji vyriausybė.

◆ Balandžio 6 d. mirė Monako kunigaikštis Rainer III, gimęs 1923 m. ir valdęs Monaką po savo senelio Louis II mirties 1949 m. Monakas ypač išgarsėjo, kai 1956 m. Rainer III vedė garsią kino aktorę Grace Kelly, tragiškai žuvusią 1982 m. po automobilio katastrofos. Monako sostą paveldėjo Rainer ir Grace Kelly sūnus princas Albertas.

Pasaulio žiniasklaida kalba apie Monaką nuo 1297 m. valdančios Grimaldi dinastijos nuolatinės nelaimės. Rainer III mirties išvakarėse jo žentas, Hanoverio princas

Ernst August, neteko sąmonės, gavęs sunkų kasos užkrėtimą.

◆ Balandžio 8 d. į Rytų Timorą dviejų dienų vizitui atvyko Indonezijos prezidentas Susilo Bambang Yudhoyono, kuris deda daug pastangų gerinant Indonezijos santykius su kaimyninėmis valstybėmis. Rytų Timoro sostinėje Dili buvo pasirašyta sienų demarkacijos sutartis tarp Indonezijos ir Rytų Timoro.

◆ Balandžio 8 d. Vatikane įvyko įspūdingos popiežiaus Jono Pauliaus II laidotuvių iškilmės. Laidotuvių mišiose, kurias celebravo kardinolų kolegijos dekanas Joseph Ratzinger, dalyvavo apie 300,000 žmonių minia Šv. Petro aikštėje. Kardinolas Ratzinger buvo vienas iš artimiausių popiežiaus bendradarbių. Mišių iškilmėse dalyvavo 4 karaliai, 5 karalienės ir bent 70 prezidentų ir min. pirmininkų. Be kitų, dalyvavo JAV prezidentas George W. Bush ir du buvę JAV prezidentai (G. Bush senior ir J. Clinton), Irano prezidentas Mohammad Khatami, Izraelio prezidentas Moše Katsav, anglikonų Bažnyčios Canterbury arkivyskupas Rowan Williams bei Europos Sąjungos kelionės į Europą draudimą pralaužęs Zimbabvės prezidentas Robert Mugabe. Į Romą atsisveikinti su popiežium atvyko apie 5 milijonai maldininkų, ypač daug jų atvyko iš Lenkijos. Šv. Petro bazilikoje pašarvotą popiežių savaitės bėgyje aplankė apie 2 milijonai žmonių, po 18,000 žmonių per valandą, dešimtis valandų laukdami nesibaigiančiose eilėse.

◆ Balandžio 9 d. D. Britanijos sosto įpėdinis Valijos princas Charles vedė Camilla Parker Bowles civilinėje ceremonijoje Windsor miesto vedybų registracijos įstaigoje. Po to jų vedybas palaimino Canterbury arkivyskupas Rowan Williams Windsor rūmų šv. Jurgio koplyčioje. □

R.Valatka: apie Lietuvos dabartį

Perspausdiname sutrumpintai pokalbį tarp ELTA reporterio **V. Laučiaus** ir politikos komentatoriaus **Rimvydo Valatkos**, kurio mintis dažnai girdime per lietuvišką radijo valandėlę Australijoje. Šis pokalbis patraukė dėmesį ir Lietuvoje. Red.

(ELTA). Sovietinė ir ne tik sovietinė praeitis bei toli gražu ne patys geriausi tautinio charakterio bruožai daro didelę įtaką Lietuvos valstybės ir visuomenės būklei po 15 nepriklausomybės metų, – mano dienraščio "Lietuvos rytas" vyr. redaktoriaus pavaduotojas, Nepriklausomybės Akto signataras Rimvydas Valatka.

ELTA: Kokią Lietuvos politikos būklę diagnozė kaip Nepriklausomybės Akto signataras ir ilgametis politikos apžvalgininkas nustatytumėte šiandien?

R. VALATKA: Tiksliai nustatyti diagnozę būtų labai sunku. Tendencija yra tokia: Lietuvos politika prastėja. Pritariu Raimundui Lopatai (Vilniaus universiteto Tarpautinių santykių ir politikos mokslo instituto direktorius), kuris neseniai pasakė, kad Lietuvos politikoje nebelieka politikos.

Į politiką atėję verslininkai nesupranta, ko mes prie jų "kabinėjames". Jie ir nesupras, nes verslo valdymas buvo, yra ir bus autoritarinis. Seime vienas žmogus turi vieną akciją; o verslo bendrovėje gali būti tūkstantis žmonių, bet sprendimą lems tas, kuris turi 50% plius vieną akciją. Taigi autoritarinis valdymo ir gyvenimo modelis susikerta su demokratiniu. Ši prieštara liks tol, kol į politiką eis su verslu neatsisveikinę verslininkai. Prieš Aukščiausiosios Tarybos rinkimus 1990 m. sakiau: norėčiau, kad įsivaizduotumėte, kokia sunki bus Lietuvos ekonomikos padėtis po to, kai paskelbsime ir atgausime nepriklausomybę. Dabar, kalbėdamas apie ano meto lūkesčių išsipildymą, turiu pripažinti: neišsivaizdavau, kad Lietuva taip greitai pereis prie rinkos ekonomikos, kad jos ūkis taip greitai kils.

Man atrodė, kad ekonomikos problemos bus baisios ir neišsprendžiamos. Pasirodo, didžiausia grėsmė glūdėjo ten, kur jos tuo metu nemačiau. Maniau, kad visi lietuviškai – už Lietuvą, visi – patriotai, kurie Tėvynę mylės nepaisydami, ar turės ką valgyti. Šitie mano lūkesčiai subyrėjo į šipulius.

ELTA: Prieš dešimtmetį daug kas teigė, jog Lietuvoje tolydžio formuojasi palyginti stabili, vakarietiška modeliais grindžiama politinių partijų sistema. Kokia ji Jums atrodė tada, kaip atrodo dabar ir kodėl?

R. VALATKA: Formaliai prieš dešimtmetį iš tikro atrodė, kad formuojasi normali partijų sistema. Galbūt tik Demokratinė darbo partija nelabai tilpo į vakarietišką modelį. Tačiau jau tada galima buvo matyti, kad partijos turi tik "galvas" ir stokoja narių. Aiškėjo, kad visuomenėje jos tiesiog neturi su kuo savęs identifikuoti. Regis, Algirdas Brazauskas buvo atkreipęs dėmesį, kad Austrijoje yra 700,000 socialdemokratų, o Lietuvoje – tik 7 ar 8,000. Kai partijai priklauso 700,000 narių, ji išrenkama į parlamentą net ir tuo atveju, jeigu kiti už ją nebalsuoja.

Lietuvoje tokia sistema nesusiformavo. Kodėl nesusiformavo? Galbūt suveikė valstietiškas individualizmas – "mano troba iš krašto ir aš nekišiu nagų". Galbūt daug lėmė įsitikinimas, kad į politiką nagus kiša tik tie, kurie tikisi iš jos gauti naudos neteisėtais būdais. Žmonės nesuvokė, kad jei jie patys nestos į partijas, tai nieko ir nepakeis.

ELTA: Patys politikai ir kai kurie ekspertai ragina žvelgti į partijų raidą optimistiškai. Sako, kad reikia daugiau laiko, kuris savaime išspręstų problemas. Ar tikrai laikas toks visagalis ir jas išspręstų?

R. VALATKA: Laikas tų problemų neišspręs. Viena didžiausių problemų partijose – tuštuma tarp "vadų" ir "eilinių". Normaliose valstybėse šią nišą užpildo vidurinėsios grandies žmonės, kurie, partijoms

pralaimėjus rinkimus, neišspiriami į gatvę – jie tęsia partinį darbą struktūriniuose padaliniuose. Iš šios grandies iškyla ir nauji partijų vadovai.

Kodėl Lietuvoje po 15 metų vis dar turime tą patį A. Brazauską ar tą pačią Kazimirą Prunskienę? Todėl, kad 25-40 metų žmonės, partijoms pralaimėjus rinkimus, išspiriami į gatvę. Jie turi šeimas, vaikų, ir kai jiems pasiūlo gerą darbą, jie linkę atsisakyti politinės karjeros bei galimybės po 4 metų vėl atsidurti Seime, kur į juos visi spjaudytų ir iš kurio dar po 4 metų jie vėl gali būti išstumti.

ELTA: Kodėl po 15 nepriklausomybės metų žmonės renka į valdžią buvusios nomenklatūros atstovus? Jei tikėsime apklausomis, nemaža dalis žmonių pritarė Prezidento Valdo Adamkaus vykimui į Maskvą. Ką visa tai liudija?

R. VALATKA: Dar tarpukario Lietuvoje buvo rašoma apie mūsų valstiečių požiūrį į dvarininkus – lenkus. Taisyklė buvo tokia: ūkininkas visada nusiima kepurę prieš bajorą, nors tas bajoras gali būti prasiskolinęs ir nuskuręs, bet niekada nenusiima kepurės prieš kitą ūkininką, kuris nusipirko dvarą ir jį sutvarkęs gyvena kaip ponas.

O dėl važiavimo į Maskvą – mane tikrai pašūrpino pritarusių tam važiavimui nušimtis. Jis akivaizdžiai per didelis. Sakykime, yra 19% rusų arba rusifikuotų žmonių, dar 19% – lietuvių, nepakeitusių sovietinės mąstysenos. Bet 54 ar 59% – per daug.

Manau, kaltė dėl to tenka ir mūsų patriotiniams politikams ir švietimo sistemai, pirmiausia – istorijos mokytojams. Aš pats esu baigęs istoriją ir prisimenu, kokie žmonės studijavo ir kokie nuėjo dirbti į mokyklas. Pradedu suprasti, kad net dalies naujosios kartos žmonių galvose – TSRS istorijos vadovėlis.

Pridėkime tuos, kurie slapta studijuoja Rusijos institutuose ir matysime, kad žmonių mąstymas iš esmės nepasikeitė. Jie žino apie lietuviškąją 16-ąją diviziją. Visi žino. Bet niekas nepasakytų, kiek lietuvių Antrojo pasaulinio karo metais kovėsi JAV kariuomenėje. Paaiškėtų, kad šių skaičius – gerokai didesnis.

Jau seniai ketinau susidėti visus nepriklausomybės metais išleistus istorijos vadovėlius ir juos atidžiai perskaityti. Manau, perskaitęs, rasčiau atsakymą, kodėl 52, 54 ar 59% žmonių agitavo Prezidentą vykti į Maskvą. Dabar darau prielaidą, kad jie paprasčiausiai neturi alternatyvių žinių, būtinų nepriklausomos valstybės piliečiui.

ELTA: Normalu ar nenormalu, kad KGB rezervininkai užima aukštus postus Lietuvos valdžioje?

R. VALATKA: Ar įsivaizduojate, kad Vokietijos užsienio reikalų ministras ir žvalgybos vadovas būtų gestapo arba "Stasi" rezervininkai? Lietuvai būtų buvę geriau, jei tokių atvejų nebūtume turėję. O žmonės, kurie baigė aukštąsias partines mokyklas? 27 dabartinio Seimo nariai turi Vilniaus, Leningrado, Maskvos aukštųjų kompartijos mokyklų diplomus.

Būtų geriau, jei aukščiausieji valstybės postai būtų nesusię su galimybe prikibti prie juose dirbančių žmonių. Jei teigiama, kad tie žmonės iš tiesų yra Lietuvai nusipelnę patriotai, tai mano atsakymas būtų toks: matyt, mūsų valstybė nėra stipri, jeigu neturime bent 15 juos pakeisti galinčių žmonių sąrašo. Tokio pobūdžio problemas pirmiausia turi spręsti tų problemų turintys žmonės.

Nieko nėra blogiau už susitapatinimą su postu ir įsivaizdavimą, kad esi nepažeidiamas. □

Lietuvos įvykių apžvalga

Atkelta iš 1 psl.

atsakė, kad dabartinis Lietuvos Ministras Pirmininkas yra Algirdas Brazauskas, 7% respondentų atsakė nežina. Vyriausybės vadovo pavardės. Dabartinio Premjero pareigas kai kurie apklausos dalyviai skyrė Artūrai Paulauskui – 2.0%, Viktor Us-paskich'ui – 0.5%. Du respondentai dar paminėjo Valdą Adamkų ir Viliją Blinkevičiūtę.

Baltijos tyrimai: Padėties šalyje vertinimas

(ELTA). Viešosios nuomonės tyrimo duomenimis, daugiau nei pusė – 55% – Lietuvos gyventojų mano, kad reikalai šalyje iš esmės krypta į gerąją pusę. 43% respondentų kovo mėnesį nurodė, kad, jų nuomone, reikalai Lietuvoje krypta į blogąją pusę.

Palyginti su situacija prieš metus, optimistiškai vertinančių reikalus Lietuvoje padaugėjo 8%, o per pastarąjį mėnesį – 5%.

Šių metų kovą pirmą kartą po penkis mėnesius trukusio pesimistų dalies didėjimo, vėl pagausėjo tų, kurie pokyčius vertino palankiai. Didžiausi optimistai išliko jaunimas iki 30 metų – 68% jų mano, kad reikalai gerėja, žmonės su aukštuoju išsilavinimu – 65%, dešiniųjų politinių pažiūrų respondentai – 66% bei 72% tų, kurių mėnesio pajamos didžiausios – daugiau nei 1600 litų. Didžiausi pesimistai – bedarbiai. 57% jų atsakė, kad Lietuvoje reikalai blogėja. Panašiai situaciją vertino ir pensininkai – 52%, lenkų tautybės gyventojai – 62% bei tie, kurių šeimos pajamos per mėnesį iki 600 litų, tokių – 57%.

Pažymėtina, kad Lietuvos krypties

vertinimas labai priklauso nuo apklausiamųjų pajamų lygio. Respondentų, kurie teigė, kad reikalai gerėja, šeimos mėnesio pajamų vidurkis yra 1658 litai, o pajamos vienam šeimos nariui – 612 litų.

Tuo tarpu pesimistų, nurodžiusių, kad reikalai blogėja, šeimos pajamų mėnesio vidurkis yra 1121 litas, o pajamos vienam šeimos nariui – 476 litai.

Vilniuje susirinko užsienio lietuvių periodikos leidėjai

(ELTA). Ketvirtadienį, balandžio 7 d., Lietuvių kalbos institute prasidėjo užsienio lietuvių periodinių leidinių darbuotojų seminaras. Jame dalyvauja laikraščių, žurnalų, leidžiamų lietuvių bendruomenių, privačių asmenų įvairiose pasaulio šalyse, elektroninės žiniasklaidos kūrėjai.

Tris dienas trukusio seminaro dalyviams pranešimus skaitys Vilniaus universiteto Žurnalistikos instituto dėstytojai, žiniasklaidos atstovai, kalbininkai. Periodinių leidinių darbuotojai lankysis Nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje, Lietuvos radijuje ir televizijoje.

Seminarą rengiančio Tautinių mažumų ir išeivijos departamento duomenimis, šiuo metu Europoje, Šiaurės ir Pietų Amerikoje, Australijoje išeina apie 30 laikraščių ir žurnalų lietuvių kalba. Rekordinį leidybos amžių pasiekė Čikagoje (JAV) einantis dienraštis "Draugas", gyvuojantis 96-uosius metus. Kiti, kaip savitraščiai "Amerikos lietuvis" arba Airijoje išeinantis "Saloje", pradėti leisti neseniai.

Rengiant apžvalgą naudotasi Lietuvos spauda, ELTA, BNS ir LGTIC biuleteniais.

Bendruomenės baruose

2005 m. ALB KV pirmųjų mėnesių apžvalga ir neaiškumai

1. Pasibaigus ALB Krašto Tarybos suvažiavimams buvo įprasta senai ALB Krašto Valdybai perleisti ALB KV knygas naujai išrinktai Krašto Valdybai tiesiai po pasibaigusios sesijos. Taip dažnai buvo daroma dėl patogumo ir norint sutaupyti pašto išlaidas. 2003-2004 m. ALB KV pirminkė p. Lolita Kalėda pareiškė, kad „pagal Konstituciją“ ji lieka pirmininke iki sausio 31 d. 2005m.

Pateikiame lietuvių ir anglų kalbomis ALB Statuto skyrius:

24. Krašto Valdybos, Kontrolės Komisijos ir ALB Garbės Teismo kadencija baigiasi naujai Valdybai pareigas perdavus. Perdavimas turi įvykti ne vėliau, kaip per 30 dienų, naują Valdybą išrinkus.

24. The terms of each Federal Executive, the Auditors' Commission and the ALC Court of Honour conclude upon the outgoing Federal Executive handing over its functions to the incoming Federal Executive. The hand-over must take place no later than 30 days after the election of the incoming Federal Executive.

Nėra parašyta, kad ALB KV pirminkė/ės kadencija baigiasi sausio 31 d., būtent trečiuose metuose. Jei ALB KV pirminkė/as pasirenka pirmininkauti iki tos datos, neišvengiamai neįmanoma pervesti knygas per nustatytas 30 dienų. Taip ir buvo!

2. Praėjusios Krašto Valdybos knygų ir apyskaitų siuntos atėjo vasario 17 dieną.

Buvusi ALB KV pirmininkė pranešė, kad ji gerokai sumažino Krašto Valdybos popieryną, kuris buvo per didelis ir smulkmeniškas. Naujai išrinktai ALB KV tapo neaišku, kokia korepondencija ir medžiaga buvo išmesta. Tuo reikalu buvo e-paštu

parašytas laiškas buvusiai ALB KV vicepirmininkei p. Liudai Popenhagen. Gautame atsakyme paaiškėjo, kad per paskutinį Sydnėjaus ALB KV posėdį buvo nutarta visus dokumentus persiųsti naujai Krašto Valdybai Adelaidėje iki sausio 31d. Buvo iškeltas klausimas dėl didelio dėžių skaičiaus, bet nenumatytas ir neaptartas kitų narių sutikimas jas prieš išsiunčiant sumažinti.

Jaučiame pareigą užtikrinti, kad tokiu atveju vienas ALB KV asmuo, kad ir pirmininkė/as, neturi teisės savo nuožiūra atsikratyti oficialios medžiagos. O asmeniniai susirašinėjimai neturėtų vykti ALB Krašto Valdybos vardu.

3. Dar nesulaukėme oficialių Tarybos susirinkimo protokolų, kurie pateikia Suvažiavimo rezoliucijas. Šios rezoliucijos suteikia gaires tolimesnei KV veiklai.

Balandžio mėnesio pradžioje pagaliau gavome juodraščių su įvairiomis pataisomis. Tikimės, kad greitai laiku gausime oficialų rezoliucijų ir Tarybos nutarimų dokumentą.

4. Iš įvairių šaltinių kyla neaiškumų dėl ALB KV Finansinės Ataskaitos. Norėtume priminti, kad Tarybos posėdyje pateikta Ataskaita buvo patikrinta Revizijos Komisijos (išlaidos ir pajamos patvirtintos). Dabartinio Krašto Valdybos išdininko buvo patikrinta banko knygutė ir finansinis stovis atitiko įrašytoms sąskaitoms ir perduotai pinigų sumai.

NB. Verta ateičiai revizijoms priminti, kad toks patvirtinimas mažai ką pasako. Revizijos komisijos turėtų pagal Statutą atkreipti dėmesį ir į išlaidų reikalingumą bei jų priežastis, ne tik išlaidų ir pajamų

balansus. Siūlytume ateityje į tai atkreipti dėmesį.

Beje, „Mūsų Pastogė“ mums persiuntė vieną jiems adresuotą laišką, kuriame buvo iškelti tam tikri finansiniai neaiškumai. ALB KV patikrino knygas ir sutiko su kai kuriais minėtais nedideliais. Tik kilo klausimas, kodėl tai nebuvo iškelta ir apsvaistyta Krašto Tarybos posėdžio metu. Šią ataskaitą vėliau atskirai paskelbs Krašto Valdybos išdininkas. Be abejo, yra pageidautina tikslesnė atsakomybė. Svarbu, nepanaudoti užimtus Bendruomenės postus ir pajamas savo tikslams.

Vienas iškeltas finansinis neaiškumas buvo KV pirmininkės skrydžio į Lietuvą apmokėjimas. Jis kiek viršijo priimtą sumą. Praeityje KV pirmininkai patys

susimokėdavo keliones į bet kokias išvykas, susietas su Bendruomenės reikalais. Vis dėlto, šis faktas šiuo atveju buvo paremtas Australijos Lietuvių Fondo, kuris matyt šiam reikalui suteikė išimtiną privilegiją.

ALB Krašto Valdyba jaučia pareigą pateikti šiuos neaiškumus ir supažindinti Bendruomenę su šiais įvykiais. Šie nesklandumai neišvengiamai paveikė tolimesnę veiklą.

Žinome: kas ir ką bedirbtų, nesklandumų, trūkumų bei nuomonių skirtumų visuomet atsirastų. Aišku, reiktų bandyti juos kiek įmanoma sumažinti.

Norėtume padėkoti buvusiai ALB KV už įdėtą darbą savo kadencijos metu.

Romas Pocius

ALB Krašto Valdybos pirmininkas

Pasikeitimas „Dainos Sambūrio“ chore

Melbourno lietuvių choro „Dainos Sambūris“ dirigentė Birutė Prašmutaitė po dvidešimt septynerių metų dirigavimo pasitraukė iš dirigentės pareigų.

Dėkojame Birutei Prašmutaitei už įdėtą darbą vadovaujant ir diriguojant chorui „Dainos Sambūris“.

Padėkos pietus Birutei suorganizuosi-

me kiek vėliau.

Pranešame, kad turime dvi naujas dirigentes. Tai – Rita Mačiulaitienė ir Gražina Pranauskienė.

Abiems dirigentėms linkime sėkmės dirbti ir diriguoti Melbourn „Dainos Sambūriui“.

„Dainos Sambūrio“ Valdyba

Nuotraukoje iš kairės: V. Mačiulaitis, S. Volkienė, R. Umba, B. Prašmutaitė, D. Lynikienė, M. Igaunis ir G. Statkus.

Augustino Griciaus komedija „Palanga“ Bankstowne

Sydnėjaus Lietuvių Klubo salės scenoje – komedijoje „Palanga“ dalyvavę sydnėjiškiai.

Ritos Baltušytės nuotrauka.

Kovo 13 diena buvo graži. Sydnėjaus Lietuvių Klube Bibliotekos Bičiulių Būrelio pastangomis, kaip skelbė pranešimai spaudoje, buvo ruošiamas Augustino Griciaus komedijos „Palanga“ skaitymas. Tautiečius kvietė „linksmai praleisti popietę“. Žmonių suvažiavo gausiai. Tautiečiai teatrinėmis apraiškomis domisi.

Pradžioje renginio vedėja Irena Dudaitienė pakalbėjo apie komedijos autorių, pristatė aktorius – skaitovus ir pasakė, kas kokią rolę spektaklyje išpildys. Spausdinta programėlė būtų labai pravertusi.

Garsėjantis gitaros virtuozas ir muzikos gitarai kūrėjas Edmundas Barila meistriškai paskambino vieną savo kūrinį.

Spektakliui prasidėjus, pastebėjome,

kad komedija ne tik skaitoma, bet ir vaidinama, nes dalis aktorių savo tekstus mokėjo atmintinai. Toks spektaklio sudvejinimas vystėsi labai įdomiai. Vaidinantieji savo asmenine nuojauta turėjo rasti būdą kaip santykiauti su skaitančiaisiais, o skaitantiems buvo keblu prisitaikyti prie vaidinančių. Bet veiksmas scenoje judėjo darniai ir gražiai. Momentais atsirasdavo tokių režisūros gal nenumatytų komiškių situacijų, tikrai pavairinančių numatytą komedijos tekstą.

Vertinant komediją, reikia atsiminti, kad kai A. Gricius rašė „Palangą“ ir ji iš rankraščio 1932 m. buvo pastatyta Lietuvos Valstybės teatre, Nepriklausomoji Lietuva gyveno 14-tuosius savo laisvės metus, o Valstybės

teatras – savo veiklos 10-tuosius. Lietuva buvo jauna ir jaunas buvo jos teatras. O ir teatrą lankanti publika buvo dar neišranki (kaip ir mes čia Australijoje). Klotimo teatrų humoras, nors perkeltas į Vilkolakio ir Valstybės teatro sceną, dar buvo nepeiktinas.

Lietuvių dramaturgijos tyrinėtojas Jonas Lankutis Augustiną Gricių pažymi kaip talentingą dramaturgą, savo kūryboje ryškiai atžymėjusį savo gyvenamojo laiko visuomenės problemas ir rūpesčius. Teatrui skirtą darbuotę A. Gricius pradėjo aktorius veikla. Pasimokęs Antano Sutkaus Tautos teatro studijoje, perėjo į Vilkolakio teatrą kaip aktorius ir humoristinių tekstų rašytojas. Vilkolakio scenoje sėkmingai buvo suvaidinti keli jo humoristiniai veika-

liukai. Sėkme paskatintas ir galbūt užsąkytas, A. Gricius sukūrė platesnį veiklą scenai – komediją „Palanga“.

Kaip matėme Bankstowno Lietuvių Klubo salės scenoje, „Palangoje“ dedasi ne taip jau didžiai juokingi ir, mūsų laikais, ne taip jau didžiai smerktni dalykai. Tai Palangos kurorte atostogaujančių suaugusių žmonių žaidimai. Nuobodžiaujančios ponitės gviečiasi susikurti meilės iliuzijas po Birutės kalno pušelėm. Vyrai vis randa progų pagarbinti Bachą. Politinių partijų veikėjai demonstruoja nedraugiškus nusistatymus; švysteli mirksniai puikybės, blyksniai moteriško pavydo grožio karalienės rinkimuose, o šiaip jau – „pašnekoviškos“ apkalbos ir pletkai... Komedijos mūza Tąlija tikrai šypsojosi Bankstowne.

„Linksmai praleisti popietę“ žiūrovams padėjo garbūs aktoriai ir vaidintojai: J. Barila, N. Bartkuvienė, J. Dambrauskienė, A. Danušas, G. Gakas, J. Gakas, M. Karpavičienė, A. Kramilius, O. Maksvytienė, V. Ratkevičius, V. Šliogeris. Scenoje matėme du naujus vaidintojus: N. Bartkuvienę ir A. Danušą. Abu gražūs, liekni, sceniški žmonės. Būtų malonu, kad jie ir pasiliktų mūsų teatro mylėtojų akiratyje.

Spektaklio paruošėja – režisierė Onutė Maksvytienė. Visų padėka priklauso jai už pastangas atgaivinti teatro veiklą.

Visiems dirbusiems didesnius ir mažesnius darbus šio „Palangos“ pastatymo reikalu noriu išreikšti visuotinę pagarbą Vinco Kudirkos žodžiais:

„Gražu yra matyti lietuvių būrelį,
Kurie tarp svetimųjų vienybę užlaiko
Ir, susiję, tėvynei auksą žodelį
Ir motiną pagarbinti atminimais vaiko.“
Juozas Almis Jūragis

Lietuva iš arti

Mano Popiežiau,

...Tu pakilai kaip paukštis į giedrą dangų
– giedrą giedrą pavasario dangų...
Palikai mus visus.
Tau rūpėjo kiekvienas žmogus.
O dabar kiekvienam rūpi Tu.
Kiekvienam? Ne, bet... ak, atsitraukim
nuo to triukšmo, kurį kelia pasaulis: Tavo

Priekyje iš kairės: kardinolas Vincentas Sladkevičius ir popiežius Jonas Paulius II Kryžių kalne 1993 m.

laidotuvės, sensacijų ieškojimas, nuomonės nuomonėlės...

Atsitraukt nuo pasaulio ir panirti į tylą. Pasimelst už Tave. Tikrai žvakę uždegti lange. Tikrai žvelgti į debesis – tyliai, tik mylėti gyvenimą ir dėkoti už jį – taip, kaip Tu jį mylėjai ir dėkoti.

Nepažįstu Tavęs, bet meldžiuos į Tave. Pirmoji malonė – pažvelgimas į savo gyvenimą Tavo gyvenimo šviesoje.

„Kam ieškote gyvojo tarp mirusiųjų? Nėra Jo čia – Jis prisikėlė!“

...Aš matau Tave kylantį į tą skaidrią, nežemišką erdvę, ir beprotiška laisvė užlieja Tave. Tau dabar nesvarbu, kas ką kalba...

Tu kaip paukštis leki į erdves ir palikęs šią žemę šypsaisi... Aš myliu Tave, mano Popiežiau – paprastas kaip paslaptis amžinatvės, kurioje gyveni.

Žmonės liūdi, o mano širdy – džiugesys.

„Džiaukitės!“ – Tu sakai. „Nebijokite! Aš esu su jumis.“

Mirti per Prisikėlimą... PRISIKELTI.

„Aš jūsų ieškojau. Dabar jūs pas mane atėjote.“

Eglė Perednytė

Jauniausia Lietuvos Rašytojų sąjungos narė

Partizanų kūriniai, gimę laisvės kovose “Sušaudytos dainos”

Kazys Blaževičius, Kaunas

Kaip rašo a.a. prof. Vytautas Kubilius (“Lietuvos naikinimas ir tautos kova 1940 - 1998”, Vilnius, Vaga, 1999, psl. 351), “kuriančiųjų” ratas buvo platus ir margas. Mažamoksaliai kaimo vaikinukai, apimti ilgesio ir grėsmės nerimo, imdavo eiliuoti (pirmą kartą gyvenime). Tarp rašančiųjų buvo vienas kitas literatas, rašęs jau prieškarinio spaudoje (B. Labėnas-Kariūnas), ir, pasak A. Ramanausko, net profesionalus rašytojas iš Žemaitijos. Į partizanų spaudą savo kūrinius siuntė ir studentų bei moksleivių pagrindžio organizacijų nariai (...), kurie už savo literatūrinę veiklą buvo nuteisti kalėti po 10 - 25 metus”. Tarp partizaninės spaudos bendradarbių – dainų ir eilių kūrėjų – būta talentingų žmonių, kurie, aplinkybėmis kitaip susiklosčius, būtų tapę žymiais poetais ir rašytojais. Tai beabimiai laisvės kovų dalyviai Bronius Krivickas (1919 - 1952), Diana Glemžaitė (1926 - 1949), Algis Bitvinskas (1929 - 1982), Irena Petkutė (1932 - 1953), Vytautas Šniuolis (1924 - 1949) ir daugelis kitų, žuvusių laisvės kovose.

Partizanų vadai suprato, kad galingam agresoriui priešintis gali tik dviasia stiprūs žmonės. Todėl laisvės kovotojų apygardų štabai leido ne tik partizanų laikraščius, bet ir dainų bei eilių rinkinius, kurie ir palaikė kovotojų dvasią. Bene pirmąjį tokių dainų rinkinėlį, datuotą 1947.V. 31, išleido Pietų Lietuvos partizanų srities Merkio rinktinės štabas. Jame buvo 19 dainų. Vėliau buvo išleisti dar keli rinkinėliai. 1990 metais Dzūkijos patriotų pastangomis (V. Ledo, H. Rimkaus, A. Jurgutienės) buvo išleistas Dzūkijos partizanų dainų rinkinys “Sušaudytos dainos” (Vilnius, Vaga, 1990, 50.000

egz.(!), 366psl.).

Rinkinio įvade A. Jurgutienė rašo: (...)“Bet tereikia atidžiau perskaityti partizanų dainas, ir pamatai, kaip giliai vienas jų kraštas yra įsirėžęs į gimtąją kruviną žemę. Kiek čia dokumentikos: tikrų vietovių pavadinimų, datų, vardų ir įvykių. (...) Partizanų dainos labai daug perėmė iš senųjų liaudies dainų, mairo-niškos lyrikos, tačiau ne dainininko literatūrinė išmonė lėmė, kad vietoje dainose įprastų “rūtelės”, “vainikėlio”, “žirgelio” ir kitų “šilkinių” simbolių atsirado naujas įvaizdis – už Tėvynę žuvusiojo mylimo kapas. Tai sušaudytos, graudžios (...) heroiškos dainos”.

Merkinės gimnazijos direktoriui Pečionaičiui, kuris su kovos draugais 1945.IV.23 buvo pamestas ant šaligatvio po gimnazijos langais, skirta daina “Prie partizano kapo”:

*Mačiau, didvyri, tavo kapą,
Mačiau jų daug, ir dar tada
Atkeršyt prisiečiau suklupus,
Šaukiau visus tylią malda.*

(...)

(Milda, bunkeris, 1948.XII.27)

Vakarų Lietuvos partizanai 1948 - 1952 m. išleido partizanų eilių ir dainų rinkinius “Kovos keliu žengiant” ir “Mes nemirę”. Jų pagrindu 1991 m. buvo išleista knyga “Kovos keliu žengiant” (Vilnius, Vyturys, rinkinį spaudai parengė Leonas Gudaitis, 20.000 egz. 295 psl.). Knygos baigmėje rašoma: “(...) skaitantys partizanų poeziją visų pirma turėtų įsijausti į aną epochą, kai eilėraščius rašė ne profesionalai, jų posmai gimė ne ant rašomųjų stalų patogiai kambaryje, o siaučiant darganomus miškuose, klausantis mirties alsavimo, pasidėjus popieriaus lapelį ant šautuvo buožės. Tai – jaunų širdžių kraujas. Negalime reikalauti, kad jis sutiltų į poetikos kanonus. Turėtų nulūžti liežuvis, kiekvie-

Kaip malonu...

Isolda Poželaitė - Davis AM

Simo Kudirkos atvejis praskina kelią Kinijos disidentui

Prieš kelias dienas perskaičiau įdomią Li Cuxin biografiją “Mao’s Last Dancer”. Joje radau

lietuviams žinomą faktą – Simo Kudirkos išsigelbėjimą iš komunistinės santvarkos. Jo pavyzdys vienuolika metų vėliau padeda ir kitam disidentui pasilikti JAV.

Li Cuxin, klasikinio baleto šokėjas, buvo Kinijos kultūros ministerijos pasiųstas vieneriems metams tobulintis Houston Ballet Company JAV. Vos pasilikus kelioms dienoms iki jo privalomo grįžimo Kinijon, jis drauge su amerikiete žmona, keliais liudininkais ir advokatu Charles Foster atsidūrė Kinijos konsulate Houston’e 1981m. Ten jis pareiškė, cituoju pažodžiui: “I’m married. I’m not go back to China.”

Konsulas Zhang dėjo daug pastangų perkalbėti pasižymėjusį šokėją ir sukludytį jo pasilikimą JAV. Pagaliau, kai padėtis pasidarė kritiška, Li Cuxin advokatas Charles Foster kreipėsi į State Department cituodamas Simo Kudirkos atvejį:

“Charles Foster related the story of Simas Kudirka, a Lithuanian seaman who had been on board a soviet trawler which was suspected of spying in US waters in early 1970s. Kudirka had jumped from the deck of the soviet vessel onto the deck of a US Coast Guard vessel. Soviet sailors forcibly removed him and a long investigation followed. Everyone in the Coast Guard chain of command who had allowed Kudirka’s removal was, according to Charles Foster, court-martialed.” (psl.335-336).

JAV valdžios organai pareikalavo Li Cuxin paleisti ir Kinijos konsulas turėjo paklusti.

Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos abiturientai šauniai atšventė 154-laidos šimtadienį. Patys abiturientai (dabartiniai 4-tos klasės gimnazistai) sustatė ir išpildė programą, kurioje parodė

savo įsigytus dramos, šokio, muzikos ir žaidimo-aukciono talentus. Jaunimas yra, matyt, neblogai susipažinęs su Vakarų literatūra, nes programoje buvo ištraukų iš Oscar Wilde, Hans Christian Andersen, A. Sakse, Antoine de Saint Exupéry ir Maurice Maeterlinck veikalų. O pirmųjų ir antrųjų klasių moksleiviai, mokytojų ir direktoriaus Rimo Budraičio paraginti, sukūrė savo šeimos genealoginius medžius naudodami ir informacines technologijas internete. Projektas bus tęsiamas kasmet ir padės suvokti šeimos svarbą ir toleranciją. “Medžiai” puikuoja “stikliniuose” gimnazijos koridoriuose. Džiugu!

Žiema ir pavasaris yra tradiciniai spektaklių, koncertų, parodų ir kitų menų sezonai Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir kituose miestuose. Tad pasitenkinsiu tik trumpai paminėdama pačius svarbiausius įvykius iš vasario mėnesio paskutiniųjų dienų:

Vilniuje

Gyčio Ivanausko monospektaklis “Švyturys” - autorius Thimotée de Fombelle. Muzika – Giedriaus Puskunigio.

Lietuvos rašytojų sąjunga, vienijanti 380 Lietuvoje ir užsienyje gyvenančius rašytojus, kasmet rengs savo suvažiavimus.

Klasikinės muzikos “Naxos” išleido kompozitoriaus Osvaldo Balakausko “Requiem” skirtą Lietuvos diplomato Stasio Lozoraičio atminimui

Dirigento Gintaro Rinkevičiaus kūrybinės veiklos 25-mečio ir kompozitoriaus Gustav Mahler 145-osioms metinėms pažymėti vyks beveik trejus metus trukiantys Mahler koncertų ciklai Lietuvoje.

Išleisti du svarbūs leidiniai: Visuotinės lietuvių enciklopedijos septintasis tomas nuo “Gonk” iki “Ime” ir Lietuvių kalbos tarmių chrestomatija. Ją sudaro: “knyga, žemėlapis ir plokštelėje įrašyti įvairiomis tarmėmis tariami žodžiai, sakiniai bei pasakojimai.”

Net dvi fotomenininko Aleksandro Macijausko fotografijos parodos vyks šiuo metu Lenkijoje.

Kas turi Hanza Banke einamąją sąskaitą jau gali užsisakyti ir įsigyti bilietus per e-mail Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro spektakliams. Bilietus bus galima atsiimti prieš patį spektaklį.

Svarbu užjūrio lietuviams

Lietuvai tapus ES nare, galioja naujos grynųjų pinigų (cash) įvežimo taisyklės. Į tai turėtų atkreipti dėmesį Australijos lietuviai, nes Australija nėra ES narė. Žemiau spausdinama žinutė nurodo naujuosius pavojus, jei keleivis atkeliauja ne iš ES.

(BNS). Klaipėdos teritorinės muitinės

nam komunistui, išdrįsusiam tokius jaunuolius apšmeižti “banditų vardais...”

Partizanų dainų rinkinio “Palinko liepa šalia kelio” (Vilnius, LGRTC, 1998, 142 psl.) pratarmėje Kostas Aleksynas rašo: “Šiame rinkinyje pateikiamos dainos (...) kuo įtikinamiausiai parodo, kaip lietuvių tauta priešinosi raudoniesiems pavergėjams. Tokia poezija buvo dvasinis ginklas, atremias atneštinės ideologijos atakas. Intensyviausiai tos dainos kurtos ginkluoto pasipriešinimo laikotarpiu (...). Kartu su tremtinių (...) dainomis jos sudaro turtingą ir gausią pasipriešinimo dainų rūšį”.

Mūsų protėviai amžiais trukusių laisvės kovų heroiką įamžino dainose, padavi-muose ir legendose. Partizaninis karas, kurio pradžios 60-ąsias metines minime, buvo pats nuožmiausias ir kruviniausias mūsų tautos istorijoje. To karo heroiką geriausiai įkūnijo kruvinos sušaudytos dainos.

Pažeidimų prevencijos skyriaus pareigūnai Palangos oro uoste sulaukė 39,000 nedeklaruotų Norvegijos kronų.

Kovo 28 d. iš Oslo atvykęs Lietuvos pilietis A.A. pasirinko žaliąjį kanalą, tuo deklaruodamas, jog deklaruojamų daiktų negabena.

Tačiau muitinio tikrinimo metu paaiškėjo, kad rankinėje, užrašų knygelės aplanke vyriškieis vežasi 39,000 Norvegijos kronų (daugiau nei 16,000 litų), kuriuos privalėjo deklaruoti, pranešę Klaipėdos teritorinė muitinė.

A.A. surašytas administracinių teisės pažeidimo protokolas, jam gresia bausmė nuo penkių tūkstančių iki dešimties tūkstančių litų su pinigų konfiskavimu.

Muitininkai primena, kad grynųjų pinigų įvežimas į Lietuvą ar išvežimas iš jos neribojamas, už vežamus grynuosius pinigus jokių mokesčių mokėti nereikia.

Tačiau fizinių asmenų (keleivių) įvežama į Lietuvą iš Europos Sąjungai nepriklausančių (trečiųjų) šalių ar išvežama iš Lietuvos į tas šalis grynųjų pinigų vienkartinė suma, viršijanti 10,000 litų ar ją atitinkanti suma užsienio valiuta turi būti deklaruojama raštu pateikiant keleivio deklaraciją.

Bendruomenės baruose

“Sutaras” Melbourne

Gražina Pranauskienė

2005 m. sausio 2 d. Melbourne Lietuvių Klube susirinko muzikos mėgėjai. Juk ne taip dažnai tolimajame kontinente apsilanko atlikėjai iš Lietuvos! Vilniaus „Sutaro“ liaudies kapelijos vadovas Antanas Fokas vedė humoro pilną programą, kurią sudarė instrumentiniai ir vokaliniai kūriniai bei linksmi pasakojimai. Apie šimtas žmonių klausėsi nuotaikingų atlikėjų Roberto Kunicko, Eimanto Gursko, Raimondo Gužausko ir paties Antano.

Jau pačioje koncerto pradžioje žiūrovai tapo aktyviais dalyviais, nes turėjo ir mįsles minti ir siuvimo bei kalvio sugebėjimus rodyti ir smulkiais pinigais ritmui pritarti. Žodžiu, abejingų salėje nebuvo ir negalėjo būti, nes visi dainavo ir šoko, puikiai iškomponuodami į programos eigą.

Skambėjo mūsų senelių ir prosenelių liaudies dainos, buvo pasakojama apie įvairius instrumentus ir demonstruojama jų grojimo technika. Pavyzdžiui, Antanas kankliavo jau beveik išnykusiomis prūsiškomis kanklėmis, kuriomis grojama kaip arfa.

Daina keitė dainą, o tranki melodija vijosi dar trankesnė. Apsiginklavęs žvanga-liukais, skudučiais bei kitais mandrais barškalais, Robertas nenustojo stebinti

išmonėmis. Tai šukomis grojo, tai lėkštelėmis tarškino, tai klarnetu pūtė vakarietišką džiazą. Be abejonės, į Australiją atvykę tik keturi liaudies kapelijos atstovai, yra nepaprastai aukšto lygio atlikėjai. Sakosi per metus po dešimt kartų koncertuoja užsienyje ir esą pasaulį skersai ir išilgai išmaišę!

Pasibaigus koncertui, Melbourne choro „Dainos Sambūris“ dirigentė Birutė Prašmutaitė ir jos pagalbininkai „Sutaro“ muzikantus ir žiūrovus (netikėta staigmena!) vaišino kaimiškais skanėstais. Dar ilgai netilo dainos, o kai kurie atėję susigundė net pašokti.

Lauktieji sveteliai įnešė labai svarbų indėlį į 2004 metų pabaigoje Melbourne vykusias Australijos Lietuvių Dienas (ALD). Šių kultūros, meno ir sporto dienų, vedamų nuo 1960-ųjų tradicija tebesitęsia iki šiol. „Sutaras“ grojo ir dainavo ALD ir Sporto Šventės atidaryme, Dainų ir Šokių Šventėje, 2005 m. sausio 1 dieną vykusioje Gegužinėje bei visur kitur, kur tik buvo paprašyti. Net ir į skautų stovyklą Viktorijoje nuvyko palinksminti jaunimą ir pamokinti įvairiausių liaudiškų šokių.

O dabar trumpai apie „Sutaro“ liaudies kapelijos vadovą. Antano Foko asmenybė gerai žinoma ne vienoje išeivijos bendruo-

“Sutaras” koncertuoja Sydnejaus Lietuvių Namuose. Danny Kalėdos nuotrauka.

menėje. Po Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo, Antanui kilo mintis įamžinti visame pasaulyje gyvenančių lietuvių kultūrinį palikimą. Įvairių žanrų kūrinių ir grupių atranka prasidėjo nuo Australijos ir štai, 2000 metais, Vilniuje buvo išleista kompaktinė plokštelė „Australijos Lietuviai“.

Joje skamba Melbourne, Adelaidės, Sydnejaus, Geelongo, Canberros ir kitų miestų meninių grupių bei solistų atlieka-

mi kūriniai. Norinčius įsigyti plokštelę (kaina \$20.00), prašom kreiptis šiuo interneto adresu: onlineshop@sutaras.lt

Antanas, į užsibrėžtą išeivijos lietuvių kultūrinio palikimo įamžinimo projektą, pavadintą „Lietuviai Pasaulyje“, žada įtraukti ir Lietuvoje gyvenančių tautinių mažumų muziką, o ciklą užbaigti 2009 metais. Todėl linkime jam daug kūrybinės sėkmės, o „Sutariečiams“ neišdilstančių prisiminimų iš kengūrų ir koalų žemės.

Tu pagirta tarp moterų

(“Naujoji Romuva”, 2004 m. Nr. 4)

Lidija Šimkutė

Tęsinys iš MP nr. 12-13

Tos kelionės metu Čikagoje buvau apsisistojusi pas dailininkę Zitą Sodeikienę, taip pat susidraugavau su Gintautu ir Lakštuone Vėžiais. Montrealyje aplankiau poetą Henriką Nagį ir jo žmoną Birutę. New York'e susipažinau su skulptoriaus Vytauto Kašubos šeima ir su Jonu Meku, kuris supažindino mane su Jurgiu Mačiūnu, Fluxus meno pradininku. Tada pamaniau, kokių nuostabių žmonių yra tarp lietuvių išeivijoje. Marija mane skatino sakydama: „Tu būtinai nuvažiuok į Lietuvą. Kokia ji bebūtų, vis dėlto tai yra Lietuvos žemė. Ir toli gražu ne visi žmonės yra komunistai. Daugelis daro ką gali, norėdami išlaikyti lietuviybę – priešinasi rusifikacijai“.

Kai kitą kartą teko lankytis III-ajame Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese (1976 m.), vėl apsisistojau pas Mariją. Tuo metu pas ją lankėsi, berods, jos pusbrolis iš Bostono. Jis buvo praradęs darbą. Ji visur jį vežiojo, norėdama padėti surasti jam darbą. Šis bruožas – padėti kitam – buvo ypač būdingas jos asmenybei, nepaisant akademinio užimtumo.

Vieną dieną mes kartu nuvažiavome į Japonų sodą. Paskui į jos Universitetą (UCLA). Ji norėjo supažindinti su kolegomis, parodyti savo darbo aplinką bei skulptūrų parką. Tarp Arp, Lipshitz, Giacometti ir Hepworth skulptūrų stovėjo naujai suktas Vlado Vildžiūno kūrinys. Tai Marija pasiūlė pastatyti jį tarp pasaulinio masto skulptorių darbų. Kartu džiaugėmės Vlado skulptūra ir Marijos sėkme garsinant lietuvių menininką.

Grįžtant į namus ji prasitarė, kad ne visai patenkinta savo akademinio darbu. Pajutau nerimą, kuris atrodė toks priešingas jos įprastai ramybei. Tiksliai neprisimenu jos žodžių. Tačiau supratau, kad ji dažnai pasigenda kūrybinės dvasios toje griežtoje akademinėje aplinkoje.

Tą vakarą mes sėdėjome kambaryje. Ji įpylė tiršto raudono vyno į puikias taures ir

pasakė: „Uždėsiu tau plokštelę“. Pirmą kartą išgirdau J. Marcinkevičiaus dramą „Katedra“. Išklause, diskutavome apie šios trilogijos prasmę ir okupuotos Lietuvos padėtį.

Grįžusi į Australiją, parašiau pareiškimą į Vilniaus universiteto lietuvių kalbos kursus užsieniečiams. 1977 metais pirmą kartą atvykau į Vilnių – į lietuvių kalbos kursus. Įdomu, kad kai kurie JAV lietuviai smerkė Mariją dėl jos važinėjimo į Lietuvą. Panašiai kai kurie australiečiai smerkė ir mane.

Marija Gimbutienė buvo nepaprasto nuoširdumo ir paprastumo žmogus. Išsąmoninau, kad daug pasiekę žmonės dažniausiai yra labai paprasti. Tą patį galiu pasakyti ir apie Algirdą Greimą (teko aplankyti jį Prancūzijoje). Jis taip pat turėjo kažkokio solidaus paprastumo. Nepaisant jų didžiulio žinių bagažo, erudicijos, jie abu spindėjo nuoširdžiu paprastumu.

Trečią kartą JAV buvau 1978 metais. Apsistojau pas Mariją, grįždama iš kelionių su Australijos lietuvių sportininkais.

Išeivijos lietuvių sporto šventėje tasyk dalyvavau lauko teniso turnyre, iškovoju bronzos medalį. Tos viešnagės metu būdama Washington'e sutikau poetą Alfonso Nykū Niliūną.

Tuo metu Marija turėjo nusipirkusi dykumoje namus. Pakvietė ten nuvykti, sakydama: „Pavaikščiok po mėnesieną, pasijausime gamtos dalimi“. Iš tiesų tada ilgai vaikščiojome mėnesienoje, nieko nekalbėdamos. Atsimenu tą nepaprastą būseną, kai tylą kalba daugiau negu žodžiai. Kai grįžome, Marija trumpam išėjo. Ji grįžo nešdama gintarinę sagę. Apkabinu mane, prispaudė prie krūtinės ir įsėgė man sagę. Įteikdama tokią dovaną, ji, rodos, kalbėjo: čia dalis Lietuvos, mus sieja tas gintaras, mes abi patekome į skirtingus žemynus, bet kas yra giliai mumyse, žodžiais neįmanoma išsakyti. Pasijutau tarsi karūnuota. Tą naktį atsigulusi ilgai galvojau apie neišsakomą, neišaiškinamą gyvenimo paslaptį.

Nuotraukoje iš kairės: Vincas Trumpa, Marija Gimbutienė, Vincas Kazokas, Lidija Šimkutė ir Bronys Raila su žmona (1983 m.)

Tas pirmas apsilankymas dykumoje įsiminė ir dėl kito, visai jau žemiško nuotykių, kuris mus labai prajuokino. Buvau nusipirkusi gerus odinius sportbačius. Palikau juos lauke. Kitą rytą radau juos sudraskytus į skutelius. Paaškęjo, kad tai buvo jos jauno šunelio darbas. Iš pradžių buvau nusiminusi. Vėliau sveikai prisijuokėm kartu su Marija!

Kai būdavome dykumoje, Marija paprašydavo paskaityti poezijos. Ji dažnai paminėdavo, kad vis daugiau domisi mitologija, kad jaučiasi dar neišsėmusi savyje kūrybinių galių. Jai atrodė, kad norint daryti plačius mokslinius apibendrinimus, nepakanka vien tik sausų faktų.

Jai buvo nepriimtinas kai kurių mokslininkų požiūris siaurumas. Kalbėdavome apie parapsichologijos dalykus – ir apie šios srities šarlatanų, ir apie tuos, kurie įgyja tikro dvasinio įkvėpimo, antgamtinių žinių. Marija minėjo, kad Amerikoje yra labai daug „New Age“ atstovų, kurie blogam panaudoja tas žinias, neigiamai paveikdami aplinkos energijos lauką. Tyrinėdama mitologiją, parapsichologiją, ji stengėsi išstudijuoti kuo daugiau šaltinių.

Šios viešnagės metu Marija pasikvietė nemažai svečių. Tuo metu lankėsi Australijos savaitinio laikraščio „Mūsų Pastogė“ redaktorius poetas Vincas Kazokas, istorikas Vincas Trumpa, žurnalistas Bronys Raila su žmona.

Gėrėjaisi jos svetingumu. Marija minėjo juos dažnai pasikviečianti, nors iš tiesų buvo žymiai labiau užsiėmusi nei kuris kitas. Svečiams išvykus, drauge plovėme indus, besidalindamos to vakaro įspūdžiais.

Vieną vakarą klausėmės muzikos. Kalbėjome įvairiomis temomis. Buvau neseniai grįžusi iš kelionių. Pasakojau Marijai įspūdžius iš savo susitikimų su poetu Nyka Niliūnu Washington'e, poete Liūne Sutema ir jos vyru Marium Katiškiu Lemonte. Pas juos mane nuvežė Henrikas Nagys, kuris tuo metu buvo atvykęs iš Montrealio.

Užsimezgė tema apie moterų požiūrį vyrus. Mes priėjome išvadą, kad labai dažnai tie vyrai, kurie galvoja esą tvirti kaip mūrai ir mano atstovaujant tikrą vyriskumą, toli gražu ne visada patrauklūs inteligentiškomis moterims.

Tęsinys kitame MP Nr.

Kas - kur - kaip?

Antanas Laukaitis

Fantastinis Druskininkų kurortas

Vaikystėje gyvenau gražiam Dzūkijos miestelyje Leipalingyje, kuris yra tik 10 km nuo Druskininkų, tuomet priklausiusių Lenkijai. Menu, kai tėvai ir jų draugai kartais išskylaudavo šioje Nemuno pusėje, prieš pat Druskininkus. Mums, vaikams, būdavo ypatingai įdomu stebėti gyvenimą kitoje, jau lenkų valdomoje Nemuno pusėje. Tuomet dažnai iš kitų vaikų išgirdavome dainelę: „Tupi lenkas už kalniuko, žiba akys kaip velniuko“. Gražioje šios pusės Nemuno pušynuose aš su skautais ir stovyklavau, ir net Nemuno sūkuriu pagautas šaukiausią pagalbą, už kurią mane ištraukęs skautas gavo vertingų taškų.

Lietuvai atgavus Vilniaus kraštą, o vėliau nepriklausomybę, kelis kartus viešėjau Druskininkuose. Teko savaitę gydyti nuo jaunystės sporto sužalotus kelius. Tai buvo ypač gražios ir malonios atostogos, kurių metu susipažinau su garsiu, tiesiog stebuklus darančiu Druskininkų meru Ričardu Malinausku. Prieš tai aplankiau jo tėvo V. Malinausko anksčiau įkurtą, dabar visame pasaulyje žinomą „Grūto parką“, kur yra labai įdomi ir vis auganti sovietinių skulptūrų ekspozicija.

Šiandien Druskininkai darosi vienu iš žymiausių Lietuvos gydomųjų kurortų. Ne

tik vasarą, bet ir kitu metų laiku čia pilna svečių viešbučiuose, sanatorijose ir pas privačius žmones. Mero pastangomis yra patvirtintas Druskininkų plėtros projektas, kurį sudarys naujų viešbučių, restoranų, pramogų ir naujų pirčių kompleksai. Padaryti vandens pramogų parko ansamblio projektai laimėjo Europos Sąjungos fondų konkursą ir neužilgo prasidės vykdymieji darbai. Pačiame centre, Vilniaus alėjoje, jau griunama buvusi viena iš didžiausių sovietinių gydyklų. Jos vietoje bus pradėtas statyti vandens pramogų parkas, kuris bus baigtas 2006 m. Visus darbus atlieka Dzūkijos statybos firmos iš Alytaus – „Skirmuva“ ir „Stamita“. Joms vadovauja alytiškiai tėvas ir sūnus Algirdas ir Andrius Stasiukynai, kurie neseniai miesto centre atidarė modernų viešbutį „Medūna“. Vandens pramogų parkas kainuos apie 90 mln. litų. Jis bus finansuojamas Europos Sąjungos ir Druskininkų savivaldybės. Tikimasi, kad jis bus geriausias Europoje. Šiame vandens pramogų parke svečiai maždaug už 30 - 60 litų galės maudytis tikrose jūros bangose, plaukioti srauniose upėse, leisti nuo vandens kalnelių, džiaugtis sūkurinėse voniose arba dirbtiniuose pliažuose. Bus ten ir daug kitų pramogų. Atskira parko vieta bus numatyta ir vaikams. Tėvai savo mažus vaikus galės palikti profesionalių auklių priežiūrai. Labai įdomi bus ir antroji šio parko dalis. Čia bus įrengta net 20 skirtingo tipo pirčių. Be žinomų lietuviškų, rusiškų ir suomiškų, čia bus ir mažai ar ir visai ne-

girdėti hamamai, kaldarinmai, sausosios pirtys su skirtinga temperatūra, garais ir įvairiais aromatais. Čia bus masažo salonai, grožio centrai ir barai ant vandens, baseinų pakrantėse, kur augs palmės arba lietuviški maldai. Trečioji komplekso dalis bus privatūs viešbučiai, kavinės ir restoranai, kuriuos galės išsipirkti privatūs verslininkai. Numatomas ir žaidimų kazino, žiemos sodas, boulingas ir kiti sportiniai malonumai, bei šalia daugiaaukštė automobilių stovėjimo aikštelė. Ir kokio galo turistams reikia vandenens malonumų ieškoti ir daug brangiau mokėti kitose šalyse, kai visa tai ir dar su gydomaisiais šaltiniais, bus gražiuosiuose Druskininkuose.

Kitos lietuviškos naujienos

● Jau ne kartą pasaulinėse radijo ir televizijos žiniuose teko išgirsti Žydrūno Savicko pavardę. Jis jau du kartus yra tapęs pasaulio galiūnų sporto vicečempionu ir garsiosios „Arnold's Strongman“ taurės dvigubu čempionu. Šios taurės varžybos pagal svarbą prilyginamos „Tour de France“ (20 sporto šakų, 10,000 dalyvių). Jos vyksta jau 27 metai, o galiūnai čia pasirodė prieš ketverius metus. Pernai, antrą kartą laimėjęs šias varžybas, Žydrūnas Savickas gavo 16,000 dolerių čekį ir 50,000 dolerių vertės visureigį „Hummer“, kurį jam įteikė ir gražiai pasveikino pats Arnold Schwarzenegger, Kalifornijos gubernatorius.

Varžybų metu Žydrūnas pagerino du pasaulio rekordus – 166 kg svorį iškėlė 5 kartus ir aukščiausiai išmetė 22 kg kamuolį. Žydrūnas sveria nuo 150 - 165 kg.

jo ūgis 190 cm. Jis valgo mėsą, pieną, kiaušinius, vaisius, geria vitaminus. Vienam sezonui jam reikia maždaug 50,000 litų maistpinigių, apie 4000 litų mėnesiui. Anksčiau gyvenęs Biržuose, dabar persikėlė į Vilnių.

● Nežinau, ar daug kas pas mus žino, kad Australijos civilinės aviacijos kompanijos „Qantas“ keleivinio lėktuvo vadas – pirmasis pilotas yra Kęstutis Pranckūnas. Nuo vaikystės jis norėjo būti lakūnu. Intensyviai dirbdamas jis įveikė aviacijos mokslo teorinę programą. Veržėsi į priekį ir praktiniu darbu. Pradėjęs mažų žvalgybinių lėktuvų stebėti Tasmanijos jūrą ir Didžiosios Australijos įlankos pakrantes, jis pamažu įgijo daugiau skraidymo patirties, mokėsi, ir pagaliau tapo „Qantas“ pirmuoju pilotu.

Įdomi Lietuvos lakūnų asociacijos prezidento, veterano Jono Mažinto išleista knyga „Žmogus ir dangus“. Knygoje jis plačiai aprašo apie ne tik Lietuvoje žinomus lietuvius lakūnus. Aukščiausiai Amerikoje yra iškilęs lėktuvo vadas Tomas Vygantas, vėliau tapęs oro linijų viceprezidentu.

Daug žymių lakūnų buvo ir yra Amerikos karo aviacijoje. Pulkininkas Petras Kačergius iš karo aviacijos perėjęs į civilinę, tapo svarbiu vadovu Amerikos federalinėje aviacijoje. Pietų Korėjos Hong Kongo aviacijos „Boeing 747“ meistrų komandai vadovauja Viktoras Borovskis. Kanados didžiųjų lėktuvų vadas yra Kęstutis Glambinskas, Latvijoje – Vladas Kemktis, Austrijoje – Julius Maldutis ir nemažai kitų pasaulyje. □

Apie ilgą laukimo valandas eilėje pasakoja „L.r.“ žurnalistai Vatikane **Paulius ir Jurga Jurkevičiai**.

Su Popiežium atsisveikino ir lietuviai

Mes spėjome. Vakar buvo paskelbta, kad nuo 22 val. vietos laiku niekas nebegalės stoti į eilę atsisveikinti su mirusiu popiežiumi Jonu Pauliumi II. Tiesiog tiems žmonėms neateitų eilė iki ketvirtadienio vakaro, kai bus užvertos Šv. Petro bazilikos durys, kad penktadienį prasidėtų laidotuvių ceremonija. Tai – ne išsigalvojimas, galime tai patvirtinti patys. Tai, ką patyrėme eidami pareikšti pagarbą vienai iškiliausių mūsų laikų asmenybių, prilygo kančių keliams.

Štai jau geras pusvalandis, kai nepajudėjome nė per žingsnį. Nei pirmyn, nei atgal. Šv. Petro aikštė, Vatikano bazilika – visai čia pat. Bet taip tik atrodo. Iliuzija. Tiems, kurie stovi bekrasėje gedulo procesijoje, vedančioje prie mirusio popiežiaus, dar liko daug laukimo valandų ir lėtų žingsnių.

„Judate 100 metrų per valandą greičiu“, – praneša paslaugus karabinierius Roberto. „Sako, eilės ilgis – apie pusantro kilometro. Pusantro tūkstančio padalykime iš šimto, išeina penkiolika. Viešpatie, penkiolika valandų!“ – šūkteli ponias Rosa iš Apulijos.

„Taip, jums dar liko maždaug septynios valandos. Na, galbūt šešios“, – guodžia karabinierius Roberto.

Dabar jau pažįstu visus eilės kaimynus ir keletą karabinierių. Jų vardus, amžių, profesiją, svajones, mėgstamą futbolo komandą, sužadėtinių ir anūkų vardus.

Troškimas paskutinį kartą pamatyti Joną Paulių II ir nusilenkti jam į mižinišką žmonių srautą sujungę vaikus bei senokus, baltaodžius ir juodaodžius, pasiturinčius ir skaičiuojančius paskutinį eurą, giliai tikinčius ir skeptikus.

„Angelų miestelyje“ jau beveik išaušo. Borgo Angelico – senoviniame Romos kvartale tarp Tibro upės ir Vatikano – didžiulė maldininkų minia pusryčiauja.

Atėjo laikas pasistiprinti. Nuo maratono pradžios Atgimimo aikštės apylinkėse

praėjo maždaug trys su puse valandos. Sumuštiniai su kumpiu, picos, saldūs itališki rageliai, kava iš termosų, vaisių sultys – tai maisto atsargos, kurias reikia padalyti, kad užtektų ir pusryčiams, ir pietums. O gal ir vakarienei, ką gali žinoti. Stojęs į eilę šeštą valandą ryto, galėjai tikėtis atsidurti priešais didįjį bazilikos altorių, kur pašarvotas popiežius, maždaug aštuntą devintą vakarą.

„Gal norite gabalo šokolado, turiu puikų belgišką šokoladą“, – siūlo simpatinga ponias iš Belgijos. Lenkų maldininkai iš kuprinių traukia kažką stipresnio ir kvapnesnio – sūrį, kumpį, jogurtus. Nematyti jokių alkoholinių gėrimų draudžiančių gerti skelbimų. Bet nėra ir geriančiųjų. Per keturiolika valandų nemačiau nė vieno išgėrusio, nė vieno numesto butelio, išskyrus plastikinius nuo mineralinio vandens.

Nuo šeštos iki aštuntos ryto eilė padarė vos vieną posūkį. Kiekvieną kartą, kai ji pajuda į priekį, pasigirsta garsūs plojimai. Anapus arkos – ilga bei niūri Borgo Sant'Angelo gatvė. Tada dar vienas posūkis, Vatikano radijo rūmai. „Kol kas mes, atrodo, tik tolstame nuo bazilikos“, – konstatuoja studentas Raulis, su draugais autobusu atvykęs iš Ispanijos.

Jis teisus. Paskui laukia dar vienas posūkis ir išnirs saulėta Della Conciliazione (Susitaikymo) gatvė, atsivers didinga Šv. Petro aikštės ir bazilikos panorama. Tai jau maždaug pusiaukelė.

„Kiek reikės, tiek ir lauksim“, – ramiai kartoja ponias Rosa iš Pietų Italijos. Ji sako, kad jai šiek tiek svaigsta galva. „Niekio, praeis“, – įsitikinusi žilagalvė. Bet dar po valandos ji susmunka ant grindinio. Iš gretimų palapinės, kurioje įrengta ligoninė, žaibiškai atlėkė medikai ramina: nieko baisaus – aukštas kraujospūdis. Tačiau iš gedulingojo maratono Rosai tenka pasitraukti nebaigus distancijos. Atgavusi sąmonę, moteris rauda: „Nuvažiuoti į Romą ir paskutinį kartą nepamatyti popiežiaus – kokia neteisybė“.

Ankstų rytą Romoje buvo šalta: vos 4 laipsniai šilumos. Su žieminėmis striukėmis atkeliavę lenkai ir austrai gyrėsi neapsirikę dėl aprangos. Įdienojus apsidžiaugė tie, kurie kaleno dantimis ryte: kaitri pavasario saulė įkaitino Šv. Petro aikštę, iš visų pusių apsuptą kolonų, iki 22 laipsnių šilumos pavėsyje. Tačiau pavėsio svarbiausioje pasaulio katalikybės aikštėje nėra. Apie pietus darosi nepakenčiamai karšta. Ypač kenčia vaikai.

Kelionė trunka 14 valandų, per tą laiką svetimi vaikai tampa savi. Svetimų senolių kančios braute įsibrauna į nuosavas mintis. Vienas, matyt, nemažai eilių ir procesijų regėjęs piligrimas visą rytą tampėsi sudedamąją kėdutę. Paaikšėjo, kad jis buvo teisus: sustojus eilei, jis gali pailsėti. Vaikinas iš Lotynų Amerikos nešėsi guminių čiužinių. Dabar ant jo ilsisi mažoji Stefania iš Bergamo ir dar mažesnis Duško iš Slovėnijos.

Mineralinio vandens ir neįtikėtinai kantrybės – šių dviejų dalykų pusės milijono minia nestokoja tikrai.

Mineralinį vandenį dalija anapus per tvarų išsiriavę savanoriai. Kantrybės suteikia tikėjimas, pagarba ir mirusiam popiežiui, ir smalsumas. Visa kita galima nusipirkti čia pat, gatvėje. Tiesa, teks susitarti su būdinčiais karabinieriais arba pameluoti, kad reikia į tualetą. Bet melas bus šventas, jeigu reikia įsigyti baltus medvilninius marškinėlius su paskutiniais popiežiaus žodžiais „Aš jus kviečiau. Jūs pas mane atėjote“. Jie kainuoja 7 eurus (24 litus). Už didelio formato pomirtinę popiežiaus nuotrauką teks pakloti 6 eurus (20 litų). Mažo rožinio kaina simbolinė – 2 eurai.

Jei pasibaigė maisto atsargos, ne bėda: maža alaustiklinė ir sumuštinis kainuoja septynis eurus (24 litai). Buteliukas mineralinio vandens – 1.5 euro (5 litai) – tiems, kurie dar nežino, kad Romos savivaldybė išdalijo pusę milijono litrų vandens nemokamai.

Eilė po truputį keičia savo formą. Iš pradžių ji buvo panaši į P raidę. Paskui susivijo į Z. Galiausiai tapo W formos.

Eilė tampa savotiška gyvenamąja erdve, kurioje valgoma, kenčiama, diskutuojama, miegama. Ir pykstama. Ypač ant gudruolių,

kurių, pasirodo, esama ir čia, Apaštalu Sosto pašonėje.

Stovėdamas 10 valandų eilėje prie Šv. Petro bazilikos ir žinodamas, kad liko laukti dar 4-5, norom nenorom pradėsi galvoti, kad Karolis Wojtyła tikrai buvo didis Kristaus vietininkas žemėje. Arba bent jau neeilinis žmogus, po savo mirties pritraukęs vandenyną gerbėjų.

„Jis pas mus atvažiuodavo. Jis prikėlė Lenkiją. Jis mus atvedė į Europą. O dabar mes pas jį ateisime – paskutinį kartą“, – aiškina jauni lenkai iš Gdanskio.

„Nebuvo kito tokio popiežiaus, kuris taip gerai suprato jaunimą, kaip Jonas Paulius II. Man nerūpi jo politikos žygiai. Tai – didis popiežius, nes jis buvo tarp mūsų, su mumis“.

Šv. Petro aikštėje eilė vingiuoja kaip pašėlus. Žmonių veiduose – vis didesnis nuovargis. Aptartos Čempionų taurės futbolo rungtynės, euro poveikis eilinio piliečio kišenei, garsiausių praėjusio amžiaus popiežių veikla ir pasikeista elektroninio pašto adresais. Fotoaparatai, vaizdo kamerų ir mobiliųjų telefonų baterijos beveik išsikrovusios. Lieka paskutinis maratono etapas – centrinis bazilikos įėjimas.

Staigoką pakilimą, kur kažkada stovėjo Jono Pauliaus II sostas, tenka įveikti bėgte. Vatikano apsauga įsakmiai reikalauja skubėti. Negalima pažeisti ritmo: per minutę pro popiežių turi praeiti 200-300 žmonių, per valandą – 15-20,000, o per dieną – pusė milijono.

Tiesus atitvertas koridorius veda tiesiog prie didžiojo altoriaus. Anapus Giano Lorenzo Bernini baldakimo tiesiog švyti alebastrinis balandis – šventosios Dvasios simbolis. Kažkada galingais „Dievo atletu“ žingsniais baziliką matavęs K. Wojtyła gedulo rūbais guli ant atviros postamento.

Pervargusiais veidais saugumo darbuotojai negailestingai stumia visus, kurie užtrunka priešais popiežių. Keturiolika valandų trukusi kelionė pas popiežių baigta. Į aikštę toliau veržiasi procesija.

„Jei atsistotum į eilę dabar, turėtum laukti mažiausiai dvidešimt valandų“, – aiškina policininkas ir ragina neužsibūti bazilikoje. □

In memoriam

Jurgis Reisgys

1914.05.11 – 2005.03.30

Jurgis Reisgys gimė 1914 m. gegužės 11 d. Jurgių kaime, Klaipėdos apskrityje. Baigęs Stučių pradžios mokyklą, jis toliau mokėsi Klaipėdos Gimnazijoje ir Tauragės Mokytojų Seminarijoje. Seminariją baigęs, mokytojo Klaipėdos krašto pradžios mokyklose ir Klaipėdos Pedagoginio Instituto pavyzdinėje mokykloje, kur praktiką atlikdavo Instituto studentai.

Baigęs mokslus, Jurgis aktyviai įsijungė į lietuvišką veiklą, ypač jaunaliuvių "Santara" organizaciją, kuriai vėliau jis vadovavo. Vadovaujant "Santaros" organizacijai, jam tekdavo daug važinėti po kraštą steigiant naujus skyrius, ruošiant kaimuose ir miesteliuose lietuviškam jaunimui renginius. Tuo metu vietos vokiečių jaunimas jau buvo smarkiai įtakojamas nacistinės Vokietijos propagandistų, tad išvykos vakarais buvo pavojingos. Sekmadieniai Jurgiui tapo darbo diena, kaip ir visos kitos mokytojo dienos.

Nacistinei Vokietijai 1939 metais okupavus Klaipėdos kraštą, Jurgis pasitraukė į laisvosios Lietuvos teritoriją, kur mokytojo Panevėžio ir Vilniaus vidurinėse mokyklose.

1940 metais sukūrė šeimą su mokytoja Bronislava Tumėnaite ir susilaukė dukters Gražinos. Keičiant gyvenamąją vietą, Jurgiui pasisekė išvengti pirmųjų sovietinės okupacijos trėmimų į Sibirą.

Nacistinės Vokietijos 1941 m. okupacija atnešė Reisgių šeimai dar liūdnescių di-

Jurgis Reisgys.

nų. Nacių suimtas tėvas Martynas, perėjęs Oranienburgo ir Dachau koncentracijos stovyklas, jau 1942 metų balandžio pradžioje buvo nukankintas Mauthausen (Austrijoje) koncentracijos stovyklos akmens skaldyklose. Vėliau, nacių nesėkmės fronte pristabdė jų užsimojimus ir Jurgis liko sveikas.

Rytų frontui įsiveržus į Lietuvą, 1944 metų gale jaunoji Reisgių šeima pasitraukė į Vakarų – į Bavariją. Likus vos šešioms

7

savaitėms iki karo pabaigos, per amerikiečių lėktuvų antpuolį, žmona Bronislava buvo mirtinai sužeista. Liko Jurgis su dukrele Gražina.

Vėliau jis sukūrė šeimą su Terese Daukute. Abu mokytojo Eichstaett Lietuvių Gimnazijoje ir susilaukė sūnaus Rimanto. 1949 metais emigravo į Australiją, kur gimė duktė Jūratė.

Po privalomos dviejų metų darbo sutarties, Greenacre (Sydnėjaus priemiestyje) Reisgiai pasistatė nuosavus namus ir išiliejo į Lietuvių Bendruomenės kūrybinę gyvenimą. Jurgi ir kitus namiškius krinto rūpestis, kaip padėti senai motinai, sesutei ir dviem jauniems broliams, bolševikų ištremtiems į Sibirą. Padėtis beviltiška – Vakarų pagalba išsaus bėdas ir mirtį tremtiniais. Jauniausi Reisgiai palaidojo savo motiną Sibire.

Kaip daugeliui mūsų, taip ir Jurgiui, po penkiolikos smurto pilnų metų pagaliau atsivėrė taikingi ir kūrybingi metai.

Jurgis buvo vienas iš pirmųjų Lietuvių Savaitgalio Mokyklos mokytojų. Turėdamas pastovų darbą geležinkelių valdyboje, Jurgis daug laiko skyrė rinkdamas Mažosios Lietuvos archyvinę medžiagą. Per eilę metų jis surinko iš laisvajame pasaulyje leidžiamos lietuviškos spaudos ir bibliotekų nepaprastai daug archyvinę

medžiagą. Plačiai bendradarbiavo su JAV ir Kanados mažlietuvių darbuotojais, ruošusiais Mažosios Lietuvos enciklopediją. Teikė jiems turimą ar paties parašytą medžiagą.

Lietuvai atstačius nepriklausomybę, didžiausią archyvinę medžiagą dalį jis persiuntė į Lietuvą – į Mažvydo, Klaipėdos universiteto ir kitas bibliotekas.

Vėliau jis įsigilino ir labai pamėgo medžio skulptūrą. Tobulinosi pas žinomus skulptorius ir sukūrė nepaprastai daug bei įvairių medžio skulptūrų. Su savo darbais dalyvavo įvairiose parodose.

Taip slinko kūrybingi dešimtmečiai. Šeima augo, baigė mokslus ir sukūrė savo šeimas.

Paskutinius porą dešimtmečių, kaip daugeliui mūsų, prasidėjo vargai. Po sunkių negalavimų, Jurgis neteko savo mylimos žmonos Teresės. Pasikeitė ir Jurgio nuotaikos, ir jo gyvenimo būdas. Nebeliko juoko ir linksmy subuvimų, o liko dienos, pilnos darbo, kuriant vis naujus medžio drožinius, kol jėgos visiškai išseko.

Jurgis buvo didelis humanistas, visada linkęs išklausyti, pareikšti savo nuomonę, patarti, padėti.

Ačiū Tau, mielas Broli. Amžinos ramybės.

Anskis Reisgys

Ilgamečiui kultūrininkui, mokytojui ir bičiuliui

Jurgiui Reisgiui

išėjus į Dausas, nuoširdžią užuojautą reiškiam dukroms Gražinai ir Jūratei, sūnui Rimui bei jų šeimoms.

Genovaitė, Ugnė ir Kajus Kazokai

Mirus

A+A Jurgiui Reisgiui,

reiškiame gilią užuojautą vaikams – Gražinai, Jūratei, Rimantui, broliui Anskui ir jų šeimoms.

Šatkauskų šeima (Juzė, Vytas, Romas, Valė, Elė ir jų šeimos)

Vietoj Gėlių aukojame "Mūsų Pastogei" \$100.

Pagerbdami

A+A Jurgio Reisgio

Vietoj Gėlių

prisiminimą, aukojame "Mūsų Pastogei" \$50.

Ridas ir Lucy Daukus
Pajauta Daukienė

A+A Jurgiui Reisgiui

iškeliavus į amžinybę, nuoširdžiai užjaučiame dukras Gražiną ir Jūratę, sūnų Rimą, brolių Anskį ir jų šeimas. Liūdime kartu su Jumis

Viktoras Martišius, Baiba Kalninš ir
Monika Martišienė

Klaipėdos krašto lietuviybės gynėjui

A+A Jurgiui Reisgiui

užbaigus žemišką kelionę, liūdesio valandoje reiškiame gilią užuojautą šeimai ir artimiesiems.

Genovaitė ir Vincas Bakaičiai

Rašydami testamentą, nepamirškite ir "Mūsų Pastogės".
Remkite išeivijos spaudą!

A+A Jurgiui Reisgiui,

mirus, nuoširdžiai užjaučiu brolių Anskį Reisgį su žmona Martina, gimines ir artimuosius.

Jonas Zinkus

Mieloji Irta,

mes visi Tavęs labai pasigesime. Liūdime kartu su Rimu, Edita, Grejum ir Tavo anūkėliais bei artimaisiais. Reiškiame jiems nuoširdžiausią užuojautą.

Geelongo ir Melbourne draugai

A+A Irtai Valodkienei- Mikėnienei

mirus, nuoširdžiai užjaučiame dukrą Editą, sūnų Grejų, anūkus ir gimines.

Geelongo Tautinių Šokių Grupė

A+A Irtai Mikėnienei

mirus, reiškiame gilią užuojautą vyrui Rimui, dukrai Editai, sūnui Grejui bei jų šeimoms. Liūdime netekę veiklios Bendruomenės narės.

ALB Geelongo Apylinkės Valdyba

Staiga mirus

A+A Irtai Valodkienei- Mikėnienei

skausmo valandoje giliai užjaučiame vyrą Rimą, dukrą Editą, sūnų Grejų ir visus šeimos narius bei artimuosius. Liūdime kartu su Jumis

Ingrida, Greta ir Vytas Fedaravičiai, Vilnius

Labdaros koncertas

Sekmadienį, balandžio 17 dieną, 1.30 val. p.p. Melbourne Lietuvių Klube vyks dr. Genovaitės Kazokienės Stipendijų Fondo (2003 m. įsteigto Viktorijos Universitete) parėmimo koncertas.

Paskaitą skaitys Kauno Technologijos Universiteto dėstytoja **dr. Vilmantė Kumpikaitė**. Meninėje dalyje girdėsime pianistę **Adelą Ristovski**, "Kaimo Dainininkus", naują moterų trio, "Dainos Sambūrį" bei kitus negirdėtus ir nematytus atlikėjus.

Už loteriją surinktos lėšos parems į Australiją pasitobulinti atvykstančius KTU dėstytojus bei studentus.

Įėjimas laisvas, o loterijos bilietus (kaina \$5.00) galima bus įsigyti prieš koncertą. **Grazina Pranauskienė**

Gedulingi pietūs

Neseniai mirusio **a.a. Arnoldo Skinkio** našlė Svetlana nuoširdžiai dėkoja visiems, visakeriškai padėjusiems ir finansiškai parėmusiems ją ir dukrelę Sandrą sunkiu šeimai laikotarpiu. Ypatinga padėka p. Onutei Kapočienei, kuri rūpinosi laidotuviomis ir Sydnėjaus Lietuvių Klubui.

Prisimenant a.a. Arnoldą Skinkį, gedulingi pietūs Sydnėjaus Lietuvių Klubu valgykloje vyks **balandžio 17 dieną, 2 val. p.p.** **Svetlana Skinkys**

Talka Current Interest Rates

The following interest rates apply from April 10, 2005 for all new and renewed deposits and for all loans:

Term Deposits

Withdrawals may be made from term deposits before maturity date. In such cases, only 0.5% is payable on the withdrawn sum.

12 month	5.5%	Account minimum \$500
6 month	4.9%	
3 month	4.4%	

Curent Accounts

\$5,000+	2.0%
\$1,000 – \$4,900	1.5%
\$10 – \$999	1.0%
Youth/Kids Account	2.0%

Loans

No establishment or other fees charged for any loan.

Loan interest rates may be varied during the year depending on current interest rates offered by banks and other finance bodies.

1st Home Loans	6.0%
Capped for 12 months No mortgage legal fees Nor stamp duty payable	
Mortgage Secured	7.0%
Personal	12.0%
Up to \$5,000	

Lithuanian Co-operative Credit Society "Talka" Ltd.

Melbourne (03) 9328 3466
Adelaide (08) 8362 7377
Sydney (02) 9796 8662

TALKA
talka@access.net.au

LITHUANIA: Honorary Consuls in Australia

Jurisdiction:.....New South Wales, Queensland and the Australian Capital Territory.

Mr Viktoras Šlitteris, Honorary Consul-General

40 B Fiddens Wharf Road

Killara, NSW 2071

Hours of Business: Monday-Friday: 10.00 a.m. – 4.00 p.m.

Tel.: (02) 9498 2571

Fax: (02) 9498 2571

Jurisdiction:.....South Australia, Western Australia and Northern Territory.....

Ms Janina Vabolis, Honorary Consul

25 McLachlan Avenue

Glenelg North, SA 5045

Hours of Business: Monday-Friday: 10.00 a.m. – 4.00 p.m.

Tel.: (08) 8294 3792

e-mail: jvabolis@senet.com.au

Jurisdiction:.....Victoria and Tasmania.....

Mr Andrew Žilinskas, Honorary Consul-General

56 Somers Street

Burwood, VIC 3125

Hours of Business: Fridays: 9.00 a.m. – 5.00 p.m. e-mail: litconmelb@bigpond.com

Tel.: (03) 9819 5515

Fax: (03) 9808 8300

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ KLUBAS

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWN, NSW 2200

Tel.: (02) 9708 1414

Fax.: (02) 9796 4962

E-mail: slc@lithuanianclub.org.au

www.lithuanianclub.org.au

Sydnėjaus Lietuvių Klubas **kviečia** visus narius ir jų svečius lankyti savo Klube.

DARBO LAIKAS:

Savaitės dienomis Lietuvių Klubas atidarytas nuo 5.00 val.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 12.00 val.

Uždarytas pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais.

DARIA'S restoranas dirba:

- šeštadieniais nuo 12.00 iki 6.00 val. vakaro ir
- sekmadieniais nuo 12.00 iki 6.00 val. vakaro.

Kviečiame visus lankyti ir ragauti skanius lietuviškus patiekalus, pagamintus

Darijos Meginienės – Lietuvių Klubu šeimininkės.

Menu platus, o patiekalų kainos labai prieinamos.

Stalus ir vietas galima užsisakyti iš anksto, skambinant Darijai

tel.: 0414 218 633.

Darijai išvykus atostogauti, **iki gegužės 15 dienos**

Lietuvių Klubu virtuvės šeimininke bus **Regina**.

TURGUS

Klubo narių ir jų svečių dėmesiui.

Pranešimas dėl LR Generalinio konsulato Melbourne darbo laiko

Lietuvos Respublikos Generalinis konsulas Melbourne nuo 2005 m. kovo 28 d. dirbs **penktadieniais, nuo 9.00 val. iki 17.00 val.** Konsuliniais klausimais prašau skambinti **Gintarei Verbickaitei penktadieniais**, telefonu (03) 9819 5515.

Andrius Žilinskas,

LR Garbės generalinis konsulas

Sekmadienį, balandžio 24 dieną, 7 val. vakaro
Sydnėjaus Lietuvių Klube Bankstowne

Linksmas šokių vakaras

Programoje: šalti užkandžiai ant stalų,
gros muzikantai,
šokiai.

Kaina – \$ 35. Bilietus prašome užsisakyti iki
balandžio 17 dienos skambinant:

Ditai 9708 1414, Reginai 04 1053 3904, Alvydai 04 2265 5902.

Organizatorės

Mūsų Pastogė

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY

Published by the Lithuanian Community Publishing Society Ltd.

Leidėjas Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga

Leidėjo, administracijos ir redakcijos adresas: P.O. Box 550, Bankstown, NSW 1885.

Tel.: (02) 9790 2319, Faksas: (02) 9790 3233, E-mail: mpastoge@bigpond.com

Tinklapis: www.users.bigpond.com/mpastoge

Redaktorė Dalia Doniela

Redakcinė kolegija: Antanas Laukaitis, Kęstutis Protas, Vytenis Šliogeris
Redakcija rašinius taisyti ir skelbia savo nuožiūra. Rankraščiai negrąžinami ir nesaugomi.
Spausdinamuose rašiniuose reiškiamą nuomonę nebūtinai sutampa su redakcijos ir leidėjų nuomone

Prenumerata metams \$65.

Užsienyje oro paštu – \$140.00. N.Zelandijoje oro paštu \$115.00.

Organizacijų informaciniai skelbimai – neapmokami.

Apmokamų skelbimų kaina: \$6.60 (įskaitant GST) už 1 cm per dvi skiltis.

Lietuviškos organizacijos 15% nuolaida. Kartojant, 50% nuolaida.

Šventiniai sveikinimai – \$20, užuojautos ir maži vienkartiniai skelbimai – \$25.

Už skelbimų turinį redakcija neatsako.